



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **D. Dionysii Carthusiani, luculenta iuxta ac compendiaria in Acta apostolorum exegesis siue commentaria**

**Dionysius <Cartusianus>**

**Coloniæ, 1532**

**VD16 D 1926**

Exodus habet cap. XL. Et agitur i[n] eo de multiplicatione, & afflictione & egressu filioru[m] Israel ex Aegypto De decem plagis Pharaonis, De decem præceptis ac iudicijs & instructione populi dei, ...

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38702**

D. DIONY. A R I C K. C A R T.

Cū adiurasset Ioseph ffr̄es suos atq; dixisset, post mortē meā deus visitabit vos, asportate ossa mea vobiscū, mortuus est, expletis centū & decē vitæ suæ annis, & cōditus aromatibus, repositus est in loculo in Aegypto.

¶ Exodus habet cap. XL. Et agitur i eo de multiplicatione, & afflictione & egressu filiorū Israel ex Aegypto De decem plagis Pharaonis, De decem præceptis ac iudicijs & instructione populi dei, De arca fœderis domini, tabernaculo & altari ac vestibus Aaron.

Caput. I.



Vanto Aegyptij plus opprimebant filios Israel, tantomagis multiplicabantur & crescebant. ¶ Cap. iij.

¶ Cumq; minasset Moyses gregem ad interiora deserti, venit ad mōtē dei Oreb, apparuitq; ei dñs in flamma ignis.

Vidit Moyses qd rubus arderet & non cōbureretur, & dixit. Vadam & videbo visionem hanc magnā.

Abscondit Moyses faciem suam, non em̄ audebat asp̄icere contra deū: Dixit Moyses ad dñm. Qd̄ est nomen tuum? Dixit dñs, Ego sum q̄ sum. Sic dices filiis Israel. Qui est, misit me ad vos. Dixitq; itē ad Moysen. Hæc dices filiis Israel. Dñs deus p̄m̄ v̄forū, deus Abrahā, deus Isaac, & deus Iacob, misit me ad vos. Hoc nomen mihi est in æternum, & hoc est memoriale meum in generationem & generationem. ¶ Cap. iij.

¶ Hæc dicit dominus. Filius (per adoptionem) meus p̄m̄ogenitus Israel.

Quis fecit os hominis, aut qs fabricatus est surdum & mutum, cæcum & videntem? Nonne ego?

¶ Cap. v.

UITO. EXEXO. F.CXXVIII.

¶ Dixit dominus ad Moysen . Ego dominus qui apparui Abraham & Isaac, & Iacob i deo omnipotēti & nomen meum Adonai non indicaui eis . (Adonai, id est, tetragrammaton.

Filiū Leui, Gersan, Chaat, & Merari. Anni autem vitæ Leui fuerunt centum triginta septem.

Chaat genuit Amram, cuius vxor Iocabeth nomine, peperit ei Aaron Moysen, & Mariam.

Porro Isnar frater Amram, genuit Chore.

Acceptit autem Aaron vxorem Elizabeth filiam Amī nadab, sororem Naason. Cap. vi.

Dixit dominus ad Moysen . Ecce constitui te deum Pharaonis, & Aaron frater tuus, erit propheta tuus. Tu loqueris ei oīa quæ mado, ille loq̄t ad Pharaonem. Erat aut Moyses annorum. 80, & Aaron. 83. annorum quando loquuti sunt ad Pharaonem. Cap. vii.

Nota primum signum Moyfi coram Pharaone erat, q̄ Aaron proiecit virgam & versa est in colubrum. Sed & malefici Pharaonis proiecerunt virgas suas, & vertebantur in dracones, sed deuorauit virga Aaron virgas eorum. [Nota plagas Aegypti.]

Prima plaga Aegypti ē, quod extēdente Moysē virgam sup fluuīes Aegypti, versa sunt omnes aquæ Aegypti in sanguinem:

Fecerūt autem & magi Pharaonis incantationibus similiter Cap. vii.

Secūda plaga est, q̄ ranæ ascenderūt & operuerūt terrā Aegypti, implentes domus & cibos, Et fecerūt magi Pharaonis similiter.

Tertia plaga ē, q̄d oīs puluis terræ Aegypti vsus est in cyniphes. Et nō potuerunt malefici Pharaonis similiter facere, sed dixerunt. Digitus dei est hic.

Quarta plaga, q̄d venit musca grauissima (.i. multitudine earum) in domū Pharaonis, & in omnem terram eius. Cap. ix.

Quīta plaga, mortua sunt oīa aiantia Aegypt. peste.

Sexta plaga, Facta sunt vulnera vesicæ: turgētium in hominibus & iumentis, nec poterant malefici stare

D. DIONY. A RICK. CART.

coram Pharaone propter vulnera quæ in illis erant.

Dixit dominus ad Pharaõem: Iccirco posui te, ut ostēderem in te fortitudinem meam, & narretur nomen meum in omni terra.

Septima plaga est, quod maxima grādo cecidit in terra Aegypti, & ignis simul cadebat, & tonitrua. & coruscantia vulgura, & destructa sunt, quæ erant in agris.

¶ Ca. x.

¶ Octava plaga est, quod venerunt innumerabiles locustæ in terram Aegypti, omnia deuorantes quæ remāerunt grandini.

Indurauit dominus cor Pharaonis, nec dimisit filios Israel

Nona plaga Aegypti, est, q̄d factę sunt horribiles atque palpabiles tenebræ in terra Aegypti, Tribus dieb⁹ nemo vidit proximum suum nec mouit se de loco in q̄ erat. In terra autem Gessen non erant tenebræ (vbi habitauerunt filij Israel.)

¶ Ca. xi

¶ Fuit Moyses vir magnus valde coram seruis Pharaonis, & omni populo.

¶ Ca. xij

¶ Dixit dominus. Sic comedetis agnum. Renes vestros accingetis, calciamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in manibus, & comedetis festinantes. Est enim phase. i. transitus domini.

Decima plaga est, quod domin⁹ media nocte percussit omne primogenitum in Aegypto, in hominibus & iumentis.

Profecti sunt filij Israel de Aegypto sexcenta fere milia peditum virorum, absque paruulis & mulieribus. Sed & vulgus promiscuum innumerabile ascendit cum eis.

Habitatio autem filiorum Israel in Aegypto fuit quadringentorum triginta annorum. Quibus expletis eadem die egressi sunt.

Nec os illius (scilicet agni pascalis) confringetis. (Nota. Hoc est figura de Christo, cuius ossa in cruce contra cta nō sunt.)

¶ Ca. xij

¶ Lex domini semp fit in ore tuo.

E P I T.    E X    E X O D O

Dominus autem præcedebat filios Israel ad ostendendam viam per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis.

¶ Cap. xiii.

Dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebitis.

Fugiamus Israelem. Dominus enim pugnat pro eis contra nos.

Filij Israel ambulauerunt per medium sicci maris, aquæ eis erant & quasi p[er] muro a dextris & a sinistris. Et viderunt Aegyptios mortuos super littus maris.

¶ Cap. xv.

Cætetus domino, gloriose enim magnificatus est, equum & ascensorem deiecit in mare, & c.

¶ Cap. xvi

Dixit Moyses ad populum. Non contra nos est murmur vestrum, sed contra dominum.

Mane ros iacuit per circuitum castrorum. Et apparuit in solitudine manna minutum, & quasi pilo tusum in similitudinem pruinae super terram, & appellauerunt filij Israel illud, man, quod erat quasi semen coriandræ album, gustusque eius quasi simile cum melle.

¶ Cap. xvij.

Tentauerunt dominum dicentes. Est ne dominus in nobis, an non?

Cumque eleuaret Moyses manus vincebat Israel, si autem paululum remisisset, vincebat Amalech. Manus autem Moyse erant graues. Sumentes ergo lapidem posuerunt subter eum. Aaron autem & Hur sustentabant manus eius ex vtraque parte. Et factum est vt manus illius non lassarentur, vsque ad occasum solis.

¶ Cap. xvij.

Egressus Moyses in occursum Ietro cognati sui adorauit, & oscultatus est eum.

Nunc cognoui quoniã magnus dominus super omnes deos.

¶ Cap. xix.

Contestare populũ ne forte velint transcendere p[ro]positos terminos ad videndum dominum, & pereat ex eis plurima multitudo. Sacerdotes qui accedunt ad do-

R

**D. DIONY. A RICK. CART.**

minum sanctificentur, ne percutiat eos, Non poterit  
vulgus ascendere in montem. ¶Cap. xx.

Ego sum dominus deus tuus, fortis zelotes visitans  
iniquitatem fratrum in filios in tertiam & quartam ge-  
nerationem, eorum qui oderunt me, misericordiam fa-  
ciens in milia his qui diligunt me & custodiunt precepta mea.

Non assumes nomen domini dei tui in vanum, non  
enim habebit in fontem dominus eum, qui assumpserit  
nomen domini dei sui frustra.

Dixit populus ad Moysen, loquere tu nobis & audi-  
emus, non loquatur nobis dominus ne forte moriamur.  
Et ait Moyses. Nolite timere. Ut enim probaret vos ve-  
nit deus, & ut terror illius in vobis esset.

Stetit populus de longe, Moyses autem accessit ad  
caliginem in qua erat deus.

¶Cap. xxiij.

Non accipias munera quae excæcant etiam pruden-  
tes, & subuertunt verba iustorum.

Non apparebis in conspectu meo vacuus, ait dominus

Ecce ego mitto angelum meum qui præcedat te, &  
custodiat in via & introducat ad locum quem paravi.  
Oserua eum, & custodi viam eius, quia non dimittet  
cum peccaueris. Quod si audieris eum, inimicus ero ini-  
micis tuis, & affligentes te affligam.

¶Cap. xxiiij.

Ascenderunt Moyses & Aaron, Nadab & Abiu, &  
septuaginta de senioribus de Israel, & viderunt deum  
Israel. Et sub pedibus eius quasi opus lapidis sapherini,  
& quasi cælum cum serenum est. Videruntque deum, & co-  
mederunt ac biberunt. ¶Cap. xxv.

Inspice & fac secundum exemplar quod tibi in mon-  
te monstratum est. ¶Cap. xxxij.

Sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt  
ludere. Dixit dominus ad Moysen. Cerno quod populus iste du-  
rae cervicis sit, dimitte me, ut irascatur furor meus con-  
tra eos ac deleam eos, faciamque te in gentem magnam.  
Moyses autem orabat, &c.

Ululatus pugnae auditur in castris, dixit Iosue.

EPITO. EXEXO.

Si quis est domini iungatur mihi.

Dixit Moyses ad dñm, Aut dimitte populo hanc noxã  
aut si non facis, dele me de libro quem scripsisti  
Dixit dominus Moysi. Qui peccauerit mihi, delebo eũ  
de libro meo

¶ Cap. xxxiij

¶ Dixit dominus ad filios Israhel. Jam nunc depone or-  
natum tuum vt sciam quid faciam tibi.

Loquebatur dominus ad Moysen tacite ad faciem, sicut  
loqui solet homo ad amicum suum.

Dixit Moyses ad dñm. Si inueni gratiam in conspectu  
tuo, ostende mihi faciem tuam vt sciam te, & inueniam  
gratiam ante oculos tuos.

Dixit Moyses ad dominum. Si non tu ipse præcedas  
nos, ne educas nos de loco isto. In quo enim scire pote-  
rimus inuenisse nos gratiam in conspectu tuo, nisi am-  
bulaueris nobiscum.

Dixit dñs ad Moysen. Inuenisti grã coram me, & te  
ipm noui ex noie. Qui ait: Oñde mihi gloriã tuam. Rñ  
dit. Ego ostendam tibi omne bonũ, & vocabo in noie dñi  
coram te. Et miserebor cui voluero, & clemens ero, in  
quem mihi placuerit. Rursumq; ait. Non poteris vide-  
re faciem meam. Non enim videbit me homo & viuet.

¶ Cap. xxxiiii

¶ Dñator dñe, misericors & clemens, paries & multæ  
misericordiæ ac verus, q; custodis misericordiã in mi-  
lia, q; aufers iniquitatem & scelera atq; pctã, nullusq; apd  
te p se innocens est, q; reddis iniquitatem p̃m filijs ac ne-  
potibus in tertiam & quartam progeniem.

Fuit Moyses cum domino quadraginta dies, & qua-  
draginta noctes.

Panem non comedit & aquam non bibit.

Ignorabat Moyses quod cornuta esset facies eius ex  
confortio dei.

¶ Leuiticus habet Cap. viginti se-  
ptem. Et agitur in eo de rituholo  
caustorum, de sacrificijs & hostijs